

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA BIH
VIJEĆE ZA GENETIČKI MODIFIKOVANE ORGANIZME

Broj: UP-1-50-4-27-3/15
Mostar, 28.08.2015. godine

Na osnovu člana 56. stav (1) tačka a) *Zakona o genetički modifikovanim organizmima* („Službeni glasnik BiH”, broj 23/09), člana 126. stav (1) *Zakona o upravnom postupku* („Službeni glasnik BiH“, br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 i 41/13), člana 18. *Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modifikovane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje* („Službeni glasnik BiH“, br. 78/12 i 62/15) i člana 2. *Poslovnika o radu Vijeća za genetički modifikovane organizme*, po zahtjevu za izdavanje rješenja o odobrenju za stavljanje na tržište hrane za životinje koja sadrži GM soju (MON-Ø4Ø32-6) podnesen od strane firme Remi Moris d.o.o., sa sjedištem u Brčko distriktu BiH, Slobodna carinska zona bb, Vijeće za genetički modifikovane organizme je nakon razmatranja jednoglasno usvojilo i daje sljedeće

M I Š L J E N J E

o podnesenom zahtjevu za izdavanje rješenja o odobrenju

Subjekt Remi Moris d.o.o., Slobodna carinska zona bb, Brčko distriktu BiH, podnio je zahtjev za izdavanje rješenja o odobrenju za stavljanje na tržište hrane za životinje koja sadrži GMO koji je zaprimljen pod brojem UP-1-50-4-27/15 od 05.08.2015. godine u Agenciju za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Agencija).

Vijeće za genetički modifikovane organizme (u daljem tekstu: Vijeće za GMO) je nakon razmatranja gore navedenog zahtjeva, na prvoj sjednici Vijeća za GMO, ustanovilo da je u skladu sa članom 17a. *Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modifikovane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanja* („Službeni glasnik BiH“, br. 78/12 i 62/15) uz zahtjev, akt broj 08/15 od 29.07.2015. godine, priložena sljedeća dokumentacija:

- Ovjerena Izjava sa obrazloženjem da se proizvod ili proizvodi koji su predmet Zahtjeva koriste isključivo kao hrana za životinje;
- Obavještenje o razvrstavanju poslovnog i drugog subjekta prema djelatnosti, broj 13-43-1-4600288930009;
- Izvod iz jedinstvenog registra obaveznika indirektnih poreza;
- Potvrda o registraciji poreskog obaveznika;
- Rješenje o registraciji broj: 096-0-Reg-12-001200 sa punim nazivom distributera
- Prevod GMO certifikata izdat od strane nadležnog organa Brazila;
- GMO certifikat izdat od strane nadležnog organa Brazila;
- Kopija izvoda iz EU Registra za GM soju MON-Ø4Ø32-6;
- Odluka Evropske komisije broj 2012/82/EU (Engleski jezik);
- Prevod Odluke Evropske komisije broj 2012/82/EU;

- Dokaz o uplati naknade za podnošenje zahtjeva za izdavanje rješenja o odobrenju (kopija uplatnice).

Pregledom dostavljene dokumentacije Vijeće za GMO je jednoglasno zaključilo da je kompanija Remi Moris d.o.o. dostavila zakonski propisanu dokumentaciju, te **daje pozitivno mišljenje o podnesenom zahtjevu za izdavanje rješenja o odobrenju za stavljanje na tržište Bosne i Hercegovine genetički modifikovane soje MON-Ø4Ø32-6 (kvantifikacija „Real-time PCR“ >95%), a koja će se koristiti isključivo kao hrana za životinje.**

Podnosilac zahtjeva može koristiti genetički modifikovanu soju MON-Ø4Ø32-6 u proizvodu sljedećeg trgovačkog naziva:

„SOJINA SAČMA 46%“

Prilikom stavljanja naprijed navedenog proizvoda na tržište, a u skladu sa odredbama člana 52. *Zakona o genetički modifikovanim organizmima* („Službeni glasnik BiH”, broj 23/09) (u daljem tekstu: *Zakon*) i *Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modifikovane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje*, podnosilac zahtjeva je dužan osigurati da:

- a) na zapakovanom proizvodu na oznaci piše: „**Ovaj proizvod sadrži genetički modifikovanu soju (MON-Ø4Ø32-6)**“;
- b) se na nezapakovanom proizvodu ponuđenom krajnjem potrošaču oznaka: „**Ovaj proizvod sadrži genetički modifikovanu soju (MON-Ø4Ø32-6)**“ stavi na proizvod ili neposredno uz proizvod, kao i na pratećoj dokumentaciji (faktura).

U skladu sa odredbama član 51. *Zakona*, podnosilac zahtjeva je dužan u daljoj distribuciji prema subjektu u poslovanju sa hranom koji prima proizvod dostaviti dokumentaciju u pisanoj formi sa informacijama da proizvod sadrži ili se sastoji od genetički modifikovane soje MON-Ø4Ø32-6 i upoznati ih sa obavezom označavanja ovog proizvoda koji je namjenjen krajnjem potrošaču u skladu sa odredbama člana 52. *Zakona*.

U skladu sa odredbama člana 24. *Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modifikovane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje*, podnosilac zahtjeva je dužan osigurati:

- za genetički modifikovane organizme koji se koriste kao hrana za životinje i hranu za životinje koja sadrži ili se sastoji od GMO-a natpis „**genetički modifikovana soja (MON-Ø4Ø32-6)**“, biće u zagradama neposredno iza određenog naziva hrane za životinje. Alternativno se te riječi mogu pojaviti u bilješci spiska hrane za životinje. Slova moraju biti barem iste veličine kao i u spisku hrane za životinje;
- za hranu za životinje proizvedenu od genetički modifikovanih organizama natpis „**proizveden od genetički modifikovane soje (MON-Ø4Ø32-6)**“ biće u zagradama neposredno iza određenog naziva hrane za životinje. Alternativno se te riječi mogu

pojaviti u bilješci spiska hrane za životinje. Slova moraju biti barem iste veličine kao i u spisku hrane za životinje.

Zabranjeno je stavljati na tržište proizvode koji su predmet ovog mišljenja ako navedeni detalji nisu prikazani jasno, čitljivo i na način da se ne mogu brisati na prapratnom dokumentu, ili, ako je to primjenjivo, na pakovanju na spremniku ili na njemu pričvršćenoj naljepnici/deklaraciji.

U skladu sa odredbama člana 24 stav (3) tač. c) i d) *Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modifikovane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje*, u rješenju o odobrenju potrebno je navesti svako svojstvo ili obilježje kad se hrana za životinje razlikuje od svoje uobičajene slične hrane sa obzirom na sljedeće karakteristike i svojstva:

- 1) sastav,
- 2) hranjiva svojstva,
- 3) namjeravanu upotrebu,
- 4) implikacije na zdravlje određenih vrsta ili kategorija hrane, te navesti kad hrana za životinje može izazavati etičku ili religijsku zabrinutost.

Podnosilac zahtjeva kome se izda rješenje o odobrenju za stavljanje na tržište hrane za životinje koja sadrži genetički modifikovanu soju MON-Ø4Ø32-6 je obavezan voditi bazu podataka za period od pet godina od dana izvršenja svake transakcije u skladu sa odredbama člana 51. stav (5) *Zakona*.

U skladu sa odredbama člana 51. stav (6) *Zakona*, u bazu podataka se unose sljedeće informacije:

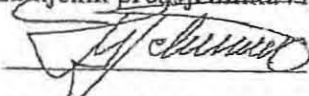
- dodjeljeni jedinstveni kod proizvoda koji sadrže ili se sastoje od GMO-a u skladu sa odredbama *Pravilnika o uspostavljanju sistema za razvoj i dodjeljivanje jedinstvenih kodova za genetički modifikovane organizme* („Službeni glasnik BiH“, broj 68/12);
- informacije na osnovu kojih se može idnetifikovati subjekt koji je stavio na raspolaganje i subjekt kojem su proizvodi stavljeni na raspolaganje.

U skladu sa odredbama član 54. *Zakona*, podnosilac zahtjeva je dužan prilikom rukovanja, prevoza i pakovanja GMO-a popratnom dokumentacijom jasno obilježiti GMO koji je namjenjen direktnom korišćenju za hranu za životinje ili za preradu; naznačiti da nisu namjenjeni namjernom unošenju u okolinu, te navesti mjesto za pribavljanje daljih informacija.

Kao metoda za otkrivanje i identifikaciju genetičke promjene koristi se metoda bazirana na PCR u realnom vremenu („Real-time PCR“) za određivanje količine soje MON-Ø4Ø32-6 u proizvodu na koji se ovo mišljenje odnosi.

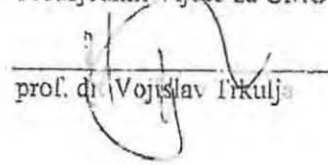
Referentni materijal: ERMR-BF410 dostupan je preko Joint Research Centre (JRC) Evropske komisije, Institut za referentne materijale i mjerenja (IRMM).

Zamjenik predsjednika Vijeća za GMO

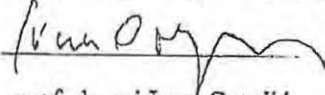
prof. dr. sci Rifet Terzić

Predsjednik Vijeća za GMO

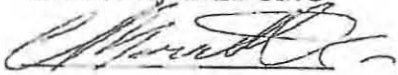
prof. dr. Vojislav Irljaj

Zamjenik predsjednika Vijeća za GMO

prof. dr. sci Ivan Ostojić

Članovi Vijeća za GMO

prof. dr. sci Stojko Vidović

prof. dr. sci. Dalibor Ballian

prof. dr. sci. Fašuk Čaklović

prof. dr. sci. Ahmed Džubur